

TADEUSZ SUWARA

tsuwara@wp.pl

Mosty dla Regionów – przygotowanie inwestycji

Rada Ministrów w dniu 9 lipca 2018 r. podjęła uchwałę nr 93/2018 w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Uzupełnienia Lokalnej i Regionalnej

Infrastruktury Drogowej – Mosty dla Regionów [1]. Program dedykowany jest dla samorządów terytorialnych. Na realizację programu przeznaczona jest z budżetu państwa kwota 2300 mln zł w latach 2018–2025. Inwestycja może być dofinansowana w wysokości do 80% kosztów.

Na fotografii 1 przedstawiono most przez rzekę Wieprz w Kośminie, który daje wyobrażenie jak może wyglądać przeprawa mostowa w ramach programu Mosty dla Regionów.

Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju we współpracy z Ministerstwem Infrastruktury zaproponowało 21 lokalizacji przepraw mostowych: pięć na Wiśle, pięć na Warcie, cztery na Odrze, dwie na Bugu i po jednej na Noteci, Narwi, Sanie, Pilicy i Nogacie (rys. 1). Dano również możliwość zgłaszania innych propozycji.

W tabeli 1 zamieszczono wykaz rekomendowanych lokalizacji.

Minister Inwestycji i Rozwoju w dniu 1 sierpnia 2018 r. podpisał ogłoszenie o naborze wniosków o dofinansowanie zadań dotyczących przygotowania dokumentacji niezbędnej do realizacji zadania polegającego na budowie przeprawy mostowej wraz z drogami dojazdowymi. Wnioskodawcą może być jednostka samorządu terytorialnego będąca zarządcą drogi (tj. drogi gminnej, powiatowej lub wojewódzkiej), w ciągu której ma powstać przeprawa mostowa (wraz z drogami dojazdowymi do najbliższej drogi publicznej) lub jednostka samorządu terytorialnego, która przejęła zadania w tym zakresie od innej jednostki samorządu terytorialnego tego samego szczebla, na mocy porozumienia, z wyłączeniem miast na prawach powiatu.

Fot. 1. Most przez rzekę Wieprz w Kośminie (źródło: strona internetowa GDDKiA)

Rys. 1. Rekomendowane lokalizacje mostów (źródło: strona internetowa Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju)

Tabela 1. Wykaz rekomendowanych lokalizacji w programie Mosty dla Regionów

Numer	Nazwa rzeki	Opis lokalizacji
1	Noteć	pomiędzy gminami Czarnków i Lubasz
2	Warta	na wysokości miejscowości Przytoczna
3	Warta	pomiędzy Obornikami i Obrzyckiem
4	Warta	na wysokości Brodnicy
5	Warta	pomiędzy gminami Żerków i Miłostaw
6	Warta	w okolicach Konina pomiędzy gminami Krzymów i Kramsk
7	Odra	pomiędzy gminami Sulechów i Czerwieńsk
8	Odra	w okolicach Bełcza Wielkiego pomiędzy gminami Pęcław i Niechlów
9	Odra	na wysokości Obornik Śląskich, połączenie z gmina Miękinia
10	Odra	pomiędzy gminami Rudniki i Nędza
11	Narew	pomiędzy gminami Szelków i Obryste
12	Bug	pomiędzy gminami Dąbrówka i Somianka
13	Bug	pomiędzy gminami Perlejewo i Jabłonna Lacka
14	Wisła	pomiędzy gminami Czerwińsk nad Wisłą i Leoncin
15	Wisła	na wysokości Jabłonna i Łomianek
16	Wisła	w okolicach Konstancina-Jeziorny i Otwocka/ Karczewa
17	Wisła	w okolicach Kozienic i Maciejowic
18	Wisła	pomiędzy gminami Kazimierz Dolny i Janowiec
19	San	na wysokości miejscowości Jarosław
20	Pilica	pomiędzy gminami Aleksandrów i Ręczna
21	Elbląg	jezioro Drużno – Zalew Wiślany w miejscowości Nowakowo

Wsparcia nie mogą otrzymać zadania mające dofinansowania z innych programów, w tym ze środków unijnych.

Dokumentacja projektowa musi być zgodna z przepisami budowlanymi a dodatkowo ma spełniać następujące wymagania:

- 1) Obiekt mostowy należy zaprojektować na najwyższą klasę obciążeń taborem samochodowym oraz na obciążenie pojazdami specjalnymi STANAG [8].
- 2) Droga na moście i drogi dojazdowe muszą mieć klasę techniczną co najmniej G [7].
- 3) Inwestycja musi spełniać warunki eksploatacyjne i projektowe dotyczące poszczególnych klas śródlądowych dróg wodnych.

W ogłoszeniu sprecyzowano termin składania wniosków na 31 marca 2019 r., zakończenia przygotowania inwestycji na 31 grudnia 2022 r. oraz wskazano, że prace przygotowawcze mogą być dofinansowane do 80% kosztów, tak jak cała inwestycja.

Liczba złożonych wniosków znacznie przekraczała liczbę proponowanych inwestycji i wynosiła 75, ale na proponowane lokalizacje wpłynęło tylko siedem wniosków i te wnioski będą rozpatrywane w pierwszej kolejności. Łączna suma kosztów przygotowania wszystkich złożonych przez samorządy wniosków opiewa na 86 mln zł. Szacowany przez nie późniejszy koszt samej budowy przepraw, dla których złożono wnioski, wynosi ponad 4 miliardy złotych. To znacznie więcej aniżeli na realizację programu Mosty dla Regionów przeznaczył rząd (założona kwota wsparcia wynosi ok. 2,3 mld zł. Przewiduje się rozpatrzenie wniosków do końca czerwca br. Najwięcej wniosków wpłynęło z województwa małopolskiego – 22, z podkarpackiego – 10, z wielkopolskiego – 8 i ze śląskiego – 7 (rys. 2).

Aby właściwie zaplanować realizację poszczególnych inwestycji, należy przeanalizować procedury ich przygotowania. Dobrze przygotowana inwestycja ma szansę na sprawną realizację.

←

Rys. 2. Liczba wniosków z poszczególnych województw (źródło: strona internetowa Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju)

Można wyróżnić pięć etapów przygotowania inwestycji:

- 1) Zdefiniowanie inwestycji – studium, koncepcja.
- 2) Postępowanie środowiskowe.
- 3) Projektowanie.
- 4) Postępowanie wodnoprawne.
- 5) Uzyskanie pozwolenia lub zezwolenia na budowę.

Zdefiniowanie inwestycji

Budowa mostów przez rzeki, zwłaszcza przez duże rzeki, wymaga szczegółowej analizy komunikacyjnej, hydrologicznej, geologicznej itp., która powinna być wykonana w ramach studium lub koncepcji. Na początku trzeba ustalić miejsce przekroczenia rzeki. Ustalenie szczegółowego przebiegu przeprawy mostowej powinno uwzględniać odpowiednią obsługę terenu po obu stronach rzeki, ale również warunki hydrologiczne, geologiczne i środowiskowe.

Należy ustalić kategorię drogi [2]. Czy to będzie droga wojewódzka, powiatowa, czy gminna. Od tego zależy kto jest inwestorem, czy jest jeden inwestor, czy w ramach porozumienia jest dwóch lub więcej inwestorów.

Następnie należy ustalić klasę techniczną drogi [7]. Wymagania programu Mosty dla Regionów są dość wysokie – w zasadzie mogą to być klasy techniczne GP (główna ruchu przyspieszonego) lub G (główna). Do klasy technicznej drogi będą dostosowane parametry techniczne, takie jak prędkość projektowa [7], przekrój poprzeczny [7], klasa obciążeń dotycząca mostu [8], rozstaw podpór itp.

Koncepcja powinna zawierać, co najmniej opis techniczny, plan sytuacyjny, przekrój konstrukcyjny na moście i na dojazdach oraz profil podłużny. Aby to wykonać należy mieć

w miarę aktualną mapę sytuacyjno-wysokościową oraz dane hydrologiczne i geologiczne. Często nie ma dobrej mapy archiwalnej i trzeba wykonać uzupełniające pomiary geodezyjne. Może nie być archiwalnych danych geologicznych i należy wykonać fragmentaryczne wiercenia i analizę geologiczną.

Na rysunku 3 pokazano przykładowo trasę planowanej przeprawy mostowej przez rzekę Bug w gminach Perlejewo i Jabłonna Lacka.

Postępowanie środowiskowe

Postępowanie środowiskowe przeprowadza się na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [5] oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2009 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [12]. Rozporządzenie [12] dzieli przedsięwzięcia na trzy grupy:

- mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko,
- mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko,
- pozostałe.

W odniesieniu do drogownictwa do pierwszej grupy zaliczono autostrady i drogi ekspresowe oraz inne drogi o nie mniej niż czterech pasach ruchu i długości nie mniejszej niż 10 km w jednym odcinku oraz rozbudowę istniejącej drogi o dwóch pasach ruchu do co najmniej czterech pasów ruchu na długości nie mniejszej niż 10 km w jednym odcinku (§ 2 ust. 1 pkt 31 i 32). Do drugiej grupy zaliczono inne niż powyżej drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia przekraczającej 1 km oraz obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej (§ 3 ust. 1 pkt 60). Z powyższych przepisów wynika, że droga o długości powyżej 1 km i droga z obiektem mostowym podlega postępowaniu środowiskowemu.

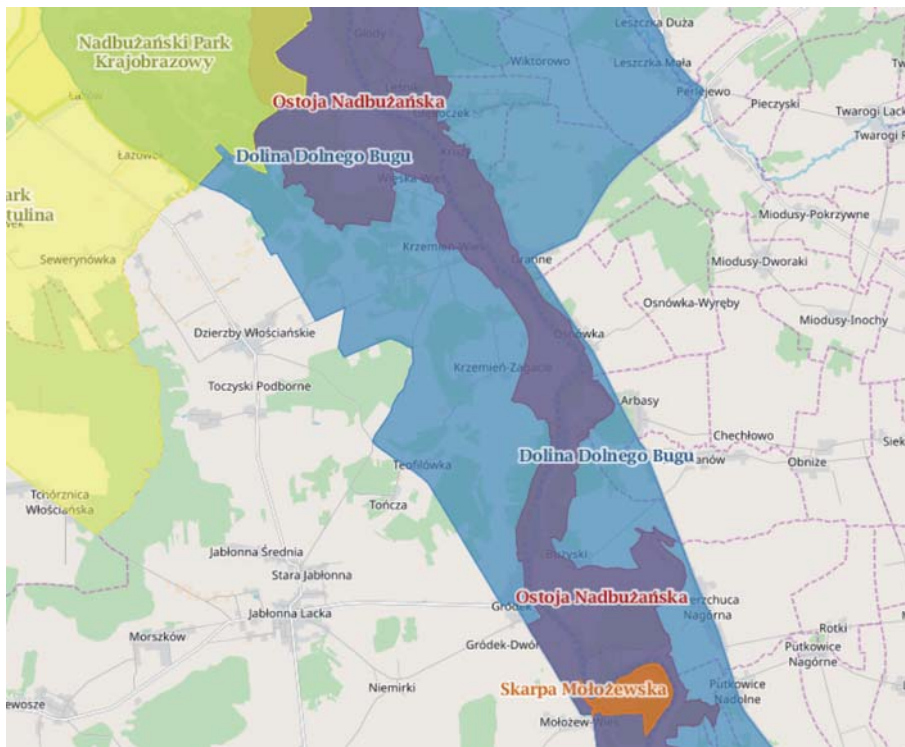
Podstawą rozpoczęcia działań w zakresie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko jest rozpoznanie obszarów wrażliwych środowiskowo, a w szczególności obszarów Natura 2000. Na rys. 4 przedstawiono przykładowo obszary Natura 2000 na odcinku rzeki Bug.

Zgodnie z ustawą [5] w przypadku przedsięwzięcia podlegającego postępowaniu środowiskowemu opracowuje się Kartę informacyjną przedsięwzięcia. Zgodnie z art. 62a ust. 1 ustawy Karta informacyjna przedsięwzięcia powinna zawierać podstawowe informacje o planowanym przedsięwzięciu, a w szczególności dane o:

- 1) rodzaju, cechach, skali i usytuowaniu przedsięwzięcia;
- 2) powierzchni zajmowanej nieruchomości

Rys. 3. Przykładowa trasa przeprawy mostowej przez rzekę Bug w gminach Perlejewo i Jabłonna Lacka (opracowanie autora)

Rys. 4. Mapa obszarów Natura 2000 na odcinku rzeki Bug (źródło Geoserwis GDOŚ)

- mości, a także obiektu budowlanego oraz dotychczasowym sposobie ich wykorzystywania i pokryciu nieruchomości szatą roślinną;
- 3) rodzaju technologii;
  - 4) ewentualnych wariantach przedsięwzięcia, przy czym w przypadku drogi w transeuropejskiej sieci drogowej każdy z analizowanych wariantów drogi musi być dopuszczalny pod względem bezpieczeństwa ruchu drogowego;
  - 5) przewidywanej ilości wykorzystywanej wody, surowców, materiałów, paliw oraz energii;
  - 6) rozwiązaniach chroniących środowisko;
  - 7) rodzajach i przewidywanej ilości wprowadzanych do środowiska substancji lub energii przy zastosowaniu rozwiązań chroniących środowisko;
  - 8) możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
  - 9) obszarach podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz korytarzach ekologicznych, znajdujących się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia;
  - 10) wpływie planowanej drogi na bezpieczeństwo ruchu drogowego w przypadku drogi w transeuropejskiej sieci drogowej;
  - 11) przedsięwzięciach realizowanych i zrealizowanych, znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia, oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływania mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia – w zakresie, w jakim ich oddziaływania mogą prowadzić do skumulowania oddziaływań z planowanym przedsięwzięciem;

- 12) ryzyku wystąpienia poważnej awarii lub katastrofy naturalnej i budowlanej;
- 13) przewidywanych ilościach i rodzajach wytwarzanych odpadów oraz ich wpływie na środowisko;
- 14) pracach rozbiórkowych dotyczących przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Na podstawie Karty informacyjnej przedsięwzięcia właściwy organ po zasięgnięciu opinii innych organów określonych w ustawie [5] wydaje postanowienie o potrzebie lub braku potrzeby dokonania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Jeżeli nie ma obowiązku dokonywać oceny oddziaływania na środowisko, organ po przeprowadzeniu konsultacji społecznych wydaje decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach.

W przypadku obowiązku dokonania oceny oddziaływania na środowisko należy opracować Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Zgodnie z art. 66 ust 1 ustawy [5] Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na śro-

doświadczenie powinien zawierać:

- 1) opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności:
  - a) charakterystykę całego przedsięwzięcia i warunki użytkowania terenu w fazie budowy i eksploatacji lub użytkowania;
  - b) główne cechy charakterystyczne procesów produkcyjnych;
  - c) przewidywane rodzaje i ilości emisji, w tym odpadów, wynikające z funkcjonowania planowanego przedsięwzięcia;
  - d) informacje o różnorodności biologicznej, wykorzystywaniu zasobów naturalnych, w tym gleby, wody i powierzchni ziemi;
  - e) informacje o zapotrzebowaniu na energię i jej zużyciu;
  - f) informacje o pracach rozbiórkowych dotyczących przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
  - g) ocenione na podstawie wiedzy naukowej ryzyko wystąpienia poważnych awarii lub katastrof naturalnych i budowlanych, przy uwzględnieniu używanych substancji i stosowanych technologii, w tym ryzyko związane ze zmianą klimatu;
- 2) opis elementów przyrodniczych środowiska objętych zakresem przewidywanego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, w tym:
  - a) elementów środowiska objętych ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz korytarzy ekologicznych w rozumieniu tej ustawy;
  - b) właściwości hydromorfologicznych, fizykochemicznych, biologicznych i chemicznych wód;
- 3) wyniki inwentaryzacji przyrodniczej, przez którą rozu-

mie się zbiór badań terenowych przeprowadzonych na potrzeby scharakteryzowania elementów środowiska przyrodniczego, jeżeli została przeprowadzona, wraz z opisem zastosowanej metodyki; wyniki inwentaryzacji przyrodniczej wraz z opisem metodyki stanowią załącznik do raportu;

- 4) inne dane, na podstawie których dokonano opisu elementów przyrodniczych;
- 5) opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 6) opis krajobrazu, w którym dane przedsięwzięcie ma być zlokalizowane;
- 7) informacje na temat powiązań z innymi przedsięwzięciami, w szczególności kumulowania się oddziaływań przedsięwzięć realizowanych, zrealizowanych lub planowanych, dla których wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, znajdujących się na terenie, na którym planuje się realizację przedsięwzięcia, oraz w obszarze oddziaływania przedsięwzięcia lub których oddziaływania mieszczą się w obszarze oddziaływania planowanego przedsięwzięcia – w zakresie, w jakim ich oddziaływania mogą prowadzić do skumulowania oddziaływań z planowanym przedsięwzięciem;
- 8) opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodejmowania przedsięwzięcia, uwzględniający dostępne informacje o środowisku oraz wiedzę naukową;
- 9) opis wariantów uwzględniający szczególne cechy przedsięwzięcia lub jego oddziaływania, w tym:
  - a) wariantu proponowanego przez wnioskodawcę oraz racjonalnego wariantu alternatywnego;
  - b) racjonalnego wariantu najkorzystniejszego dla środowiska – wraz z uzasadnieniem ich wyboru.

Na koszty i czas opracowania Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko rzutuje potrzeba opracowania inwentaryzacji przyrodniczej w całym sezonie, tj. od marca do września.

Organem właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgodnie z art. 35 ust 1 ustawy [5] w odniesieniu do dróg jest:

- a) regionalny dyrektor ochrony środowiska dla autostrad, dróg ekspresowych i dróg dwujezdniowych o długości większej niż 10 km oraz dla dróg, których zarządcą jest wójt, burmistrz, prezydent miasta;
- b) wójt, burmistrz, prezydent miasta dla pozostałych dróg. Wniosek z kartą informacyjną opiniują:
  - a) państwowy wojewódzki inspektor sanitarny;
  - b) Wody Polskie, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej, gdy projekt lub część projektu zlokalizowana jest na terenach zamkniętych;
  - c) regionalny dyrektor ochrony środowiska, gdy decyzję wydaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

Postępowania środowiskowe są długotrwałe. Jeżeli wymagana jest ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i wtedy wykonywany jest raport oddziaływania na środowisko wraz z inwentaryzacją przyrodniczą (od marca do września) postępowanie trwa 1,5 do 2 lat. A w przypadkach

protestów i odwołań nawet do 10 lat. Właśnie 10 lat trwały postępowania środowiskowe na budowę drogi ekspresowej S7 w Skarżysku Kamiennej i S74 na odcinku Mniów – Kielce.

Gdy nie jest wymagana ocena oddziaływania, a decyzję wydaje regionalny dyrektor ochrony środowiska, postępowanie trwa 10-12 miesięcy. W pozostałych przypadkach 3-4 miesiące, o ile nie ma protestów i odwołań.

Projektowanie

Projektowanie odbywa się standardowo na podstawie następujących przepisów prawa:

- 1) Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane [3];
- 2) Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych [4];
- 3) Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny opowiadać drogi i ich usytuowanie [7];
- 4) Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim odpowiadają obiekty inżynierskie i ich usytuowanie [8];
- 5) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego [13];
- 6) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia [9];
- 7) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów robót budowlanych w programie funkcjonalno-użytkowym [10];
- 8) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego [11].

W skład dokumentacji projektowej wchodzi:

- a) projekt budowlany składający się z projektu zagospodarowania terenu i projektów architektoniczno-budowlanych poszczególnych branż np., branży drogowej, mostowej, kanalizacyjnej, energetycznej, gazowej itp.;
- b) projekt wykonawczy będący uszczegółowieniem projektu budowlanego;
- c) projekt stałej organizacji ruchu;
- d) przedmiary robót;
- e) specyfikacje techniczne wykonania i odbioru robót;
- f) dokumentacja geologiczna.

Postępowanie wodnoprawne

Właściwą w sprawie postępowania wodnoprawnego jest ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne [6], która regulu-

je gospodarowania wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w szczególności ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi.

Postępowanie wodnoprawne wymagane jest, gdy w projekcie występują obiekty mostowe, przepusty, rowy, urządzenia odwadniające albo droga leży na terenie zalewowym albo obniża się długotrwale poziom wody gruntowej. Postępowanie wodnoprawne odbywa się w ramach tzw. zgody wodnoprawnej (art. 388 ust 1), która udzielana jest przez:

- a) wydanie pozwolenia wodnoprawnego;
- b) przyjęcie zgłoszenia wodnoprawnego;
- c) wydanie oceny wodnoprawnej;
- d) wydawanie decyzji zwalniającej na wykonywanie robót na terenach szczególnie zagrożonych powodzią.

Procedura wydawania zgód wodnoprawnych następuje w szczególności przed uzyskaniem:

- a) decyzji o pozwoleniu na budowę;
- b) decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej.

W praktyce organy wydające te decyzje nie przyjmują wniosków bez ostatecznej zgody wodnoprawnej.

Pozwolenie wodnoprawne wymagane jest (art. 389) w szczególności na:

- a) usługi wodne, na przykład odprowadzenie wody do cieków lub do gruntu;
- b) szczególne korzystanie z wód;
- c) długotrwale obniżenie zwierciadła wody podziemnej;
- d) wykonanie urządzeń wodnych np. mostów, rowów, wyłotów kanalizacji deszczowej;
- e) regulację oraz kształtowanie nowych koryt cieków naturalnych;
- f) prowadzenia przez wody powierzchniowe płynące w granicach linii brzegu oraz przez wały przeciwpowodziowe obiektów mostowych, rurociągów, przewodów w rurociągach osłonowych lub przepustów;

- g) prowadzenie przez śródlądowe drogi wodne oraz przez wały przeciwpowodziowe napowietrznych linii energetycznych lub telekomunikacyjnych.

Na rys. 5 przedstawiono przykładową mapę zagrożenia powodziowego na odcinku rzeki Bug.

Zgłoszenie wodnoprawne wymagane jest (art. 394 ust 1) w szczególności na:

- a) wykonanie pomostu o szerokości do 3 m i długości całkowitej do 25 m, stanowiącej sumę długości jego poszczególnych elementów;
- b) prowadzenie przez wody inne niż śródlądowe napowietrznych linii energetycznych i telekomunikacyjnych;
- c) trwałe odwadnianie wykopów budowlanych;
- d) prowadzenie robót w wodach oraz innych robót, które mogą być przyczyną zmiany stanu wód podziemnych;
- e) wykonanie urządzeń odwadniających obiektów budowlanych, o zasięgu oddziaływania nie wykraczającym poza granice terenu, którego inwestor jest właścicielem;
- f) odprowadzenie wód z wykopów budowlanych lub z próbnych pompowań otworów geologicznych;
- g) przebudowę rowu polegającą na wykonaniu przepustu lub innego przekroju zamkniętego o długości nie większej niż 10 m;
- h) przebudowę lub odbudowę urządzeń odwadniających zlokalizowanych w pasie drogowym.

Pozwolenie wodnoprawne wydaje się (art. 407 ust. 1 i 2) na wniosek (inwestora) a do wniosku dołącza się:

- 1) operat wodnoprawny z oznaczeniem daty jego wykonania, zwany dalej „operatem”, wraz z opisem prowadzenia zamierzonej działalności niezawierającym określeń specjalistycznych;
- 2) decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, jeżeli jest wymagana;

- 3) wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku – decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego albo decyzję o warunkach zabudowy, jeżeli są wymagane;
- 4) ocenę wodnoprawną, jeżeli jest wymagana.

Operat wodnoprawny zawiera część opisową i graficzną (art. 408). Część opisowa zwraca (art. 409 ust. 1):

- 1) oznaczenie zakładu ubiegającego się o wydanie pozwolenia, jego siedziby i adresu;
- 2) wyszczególnienie:
  - a) celu i zakresu zamierzonego korzystania z wód,
  - b) celu i rodzaju planowanych do wykonania urządzeń wodnych lub robót,
  - c) rodzaju urządzeń pomiarowych oraz znaków żeglugowych,
  - d) rodzaju i zasięgu oddziaływania zamierzonego korzystania z wód

Rys. 5. Mapa zagrożenia powodziowego na odcinku rzeki Bug (źródło: Geoportal – Wody Polskie)

- lub planowanych do wykonania urządzeń wodnych,
- e) stanu prawnego nieruchomości usytuowanych w zasięgu oddziaływania zamierzonego korzystania z wód lub planowanych do wykonania urządzeń wodnych, z podaniem siedzib i adresów ich właścicieli, zgodnie z ewidencją gruntów i budynków,
  - f) obowiązków ubiegającego się o wydanie pozwolenia wodnoprawnego w stosunku do osób trzecich;
- 3) opis i lokalizację urządzenia wodnego, w tym nazwę lub numer obrębu ewidencyjnego z numerem lub numerami działek ewidencyjnych oraz współrzędne;
  - 4) charakterystykę wód objętych pozwoleniem wodnoprawnym;
  - 5) charakterystykę odbiornika ścieków objętego pozwoleniem wodnoprawnym;
  - 6) ustalenia wynikające z:
    - a) planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza,
    - b) planu zarządzania ryzykiem powodziowym,
    - c) planu przeciwdziałania skutkom suszy,
    - d) programu ochrony wód morskich,
    - e) krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
    - f) planu lub programu rozwoju śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym;
  - 7) określenie wpływu planowanych do wykonania urządzeń wodnych lub korzystania z wód na wody powierzchniowe oraz wody podziemne, w szczególności na stan tych wód i realizację celów środowiskowych dla nich określonych;
  - 8) wielkość przepływu nienaruszalnego, sposób jego obliczania oraz odczytywania jego wartości w miejscu korzystania z wód;
  - 9) wielkość średniego niskiego przepływu z wielolecia (SNQ) lub zasobu wód podziemnych;
  - 10) planowany okres rozruchu, sposób postępowania w przypadku rozruchu, zatrzymania działalności lub awarii urządzeń istotnych dla realizacji pozwolenia wodnoprawnego, a także rozmiar i warunki korzystania z wód oraz urządzeń wodnych w tych sytuacjach wraz z maksymalnym, dopuszczalnym czasem ich trwania;
  - 11) informację o formach ochrony przyrody utworzonych lub ustanowionych na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, występujących w zasięgu oddziaływania zamierzonego korzystania z wód lub planowanych do wykonania urządzeń wodnych.

Część graficzna operatu (art. 407 ust. 2) zawiera:

- 1) plan urządzeń wodnych i zasięg oddziaływania zamierzonego korzystania z wód lub planowanych do wykonania urządzeń wodnych, wraz z ich powierzchnią, naniesiony na mapę sytuacyjno-wysokościową terenu, z oznaczeniem nieruchomości;
- 2) zasadnicze przekroje podłużne i poprzeczne urządzeń wodnych oraz koryt wód płynących w zasięgu oddziaływania tych urządzeń;
- 3) schemat rozmieszczenia urządzeń pomiarowych oraz znaków żeglugowych;

- 4) schemat funkcjonalny lub technologiczny urządzeń wodnych.

Organem właściwym do wydawania zgód wodnoprawnych jest:

- 1) dyrektor regionalnej dyrekcji gospodarki wodnej Wody Polskie:
  - a) pozwolenia wodnoprawne, jeśli droga należy w całości lub częściowo na terenach zamkniętych np. kolejowych lub wojskowych,
  - b) opinie wodnoprawne;
- 2) dyrektor zarządu zlewni Polskie Wody – pozwolenia wodnoprawne w pozostałych przypadkach;
- 3) kierownik nadzoru wodnego Wody Polskie – zgłoszenia wodnoprawne.

Wydawanie ostatecznego pozwolenia wodnoprawnego trwa 3–4 miesiące, ale zdarza się, że czas ten przedłuża się do 8–10 miesięcy.

Pozwolenie (zezwoenie) na budowę

Jeżeli inwestor dysponuje terenem pod budowę, jest właścicielem lub posiada zgodę innych właścicieli, uzyskuje się pozwolenie na budowę na podstawie ustawy Prawo budowlane [3]. Jeśli inwestor nie dysponuje terenem i musi nabywać nieruchomości, uzyskuje zezwolenie na realizację inwestycji drogowej na podstawie ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji drogowej [4].

Pozwolenie na budowę

Ustawa Prawo budowlane [3], podobnie jak prawo wodne, dzieli roboty budowlane na trzy grupy:

- 1) wymagające pozwolenia na budowę,
- 2) wymagające zgłoszenia,
- 3) niewymagające zgłoszenia.

W art. 29 ust 1 zapisano, że roboty budowlane można rozpocząć jedynie na podstawie decyzji o pozwoleniu na budowę z wyjątkiem robót wymienionych w art. 29 ust. 1 i 2, które nie wymagają pozwolenia. W odniesieniu do drogownictwa pozwolenia na budowę:

- 1) miejsc postojowych dla samochodów osobowych do 10 stanowisk włącznie;
- 2) zjazdów z dróg oraz zatok parkingowych na drogach;
- 3) przepustów o średnicy do 100 cm;
- 4) urządzeń instalowanych w pasie drogowym dróg publicznych, wraz z fundamentami, konstrukcjami wsporczymi oraz przynależnymi elementami wyposażenia służących do zarządzania drogami i zarządzania ruchem, w tym urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- 5) tymczasowych obiektów budowlanych, niepołączonych trwale z gruntem i przewidzianych do rozbiórki lub przeniesienia w inne miejsce;
- 6) pochylni przeznaczonych do osób niepełnosprawnych;
- 7) sieci elektroenergetycznych o napięciu znamionowym nie wyższym niż 1 kV, wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłych i telekomunikacyjnych;
- 8) przyłączy elektroenergetycznych, wodociągowych, gazowych i telekomunikacyjnych;

- 9) telekomunikacyjnych linii kablowych,
- 10) kanalizacji kablowej,
- 11) obiektów małej architektury,
- 12) ogrodzeń,
- 13) obiektów przeznaczonych do czasowego użytkowania w trakcie realizacji robót budowlanych.

Pozwolenia na budowę nie wymaga również wykonywanie robót budowlanych polegających na:

- 1) remoncie obiektów budowlanych;
- 2) przebudowie obiektów wymienionych powyżej;
- 3) przebudowie dróg, torów i urządzeń kolejowych.;
- 4) budowie kanałów technologicznych w pasie drogowych w ramach przebudowy drogi.

W art. 31 ust 1 ustawy [3] wymieniono roboty podlegające zgłoszeniu. Na podstawie tych zapisów można wymienić roboty, które nie podlegają zgłoszeniu w zakresie drogownictwa, a w szczególności:

- 1) miejsc postojowych dla samochodów osobowych do 10 stanowisk łącznie, z wyjątkiem położonych w obrzeżu Natura 2000;
- 2) zjazdów z dróg powiatowych i gminnych oraz zatok parkingowych na drogach;
- 3) urządzeń instalowanych w pasie drogowym dróg publicznych, wraz z fundamentami, konstrukcjami wsporczymi oraz przynależnymi elementami wyposażenia służących do zarządzania drogami i zarządzania ruchem, w tym urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- 4) ogrodzeń o wysokości powyżej 2,2 m.

Inwestor składa wniosek o pozwolenie na budowę drogi, do którego załącza:

- 1) cztery egzemplarze projektu budowlanego;
- 2) oświadczenie o posiadaniu prawa do dysponowania nieruchomościami na cele budowlane;
- 3) decyzje lokalizacji celu publicznego, jeśli jest wymagana;
- 4) decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, jeśli jest wymagana;
- 5) pozwolenie wodnoprawne, lub braku sprzeciwu zgłoszenia, jeśli są wymagane.

Pozwolenie na budowę wydaje starosta na drogi powiatowe i gminne oraz wojewoda na drogi krajowe i wojewódzkie oraz na inwestycje położone w całości lub części na terenach zamkniętych jak np. kolejowe, czy wojskowe.

Zezwolenie na realizację inwestycji drogowej

Jak wspomniano wcześniej, jeśli inwestor nie dysponuje całym terenem pod budowę korzysta z ustawy o szczególnych warunkach przygotowania i realizacji inwestycji drogowej [4]. Zapisy ustawy upraszczają proces i czynią go bardziej skutecznym, a mianowicie:

- 1) wydawana jest jedna decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji zastępująca kilka decyzji a w szczególności: o lokalizacji celu publicznego, o nabywaniu gruntów, o odrośnięciu i odlesieniu nieruchomości, o zezwoleniu na wycinkę drzew;
- 2) grunty położone w projektowanych liniach rozgraniczających stają się z mocy prawa własnością Skarbu Państwa lub samorządów terytorialnych, a więc nie trzeba za-

- wierać aktów notarialnych a odszkodowania za nieruchomości wypłacane są później;
- 3) nie obowiązują przepisy o zagospodarowaniu przestrzennym i nie trzeba w razie potrzeby zmieniać miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 4) ustawa wymaga wystąpienia o opinie do jednostek samorządu terytorialnego i instytucji państwowych, ale określa terminy wydania opinii i uznaje, że opinie nie wydane w terminie są pozytywne.

Zgodnie z art. 11b ust. 1 ustawy [4] zarządca drogi występuje odpowiednio do starosty lub wojewody (analogicznie jak w ustawie Prawo budowlane) z wnioskiem, który zawiera w szczególności:

- 1) mapę w skali co najmniej 1:5000 przedstawiającą proponowany przebieg drogi, z zaznaczeniem terenu niezbędnego dla obiektów budowlanych, oraz istniejące uzbrojenie terenu;
- 2) analizę powiązania drogi z innymi drogami publicznymi;
- 3) mapy zawierające projekty podziału nieruchomości, sporządzone zgodnie z odrębnymi przepisami;
- 3a) określenie nieruchomości lub ich części, które planowane są do przejęcia na rzecz Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego;
- 3b) określenie nieruchomości lub ich części, z których korzystanie będzie ograniczone;
- 4) określenie zmian w dotychczasowej infrastrukturze zagospodarowania terenu;
- 5) cztery egzemplarze projektu budowlanego wraz z zaświadczeniem, o którym mowa w art. 12 ust. 7 ustawy Prawo budowlane [3] aktualnym na dzień opracowania projektu;
- 7a) w przypadku transeuropejskiej sieci drogowej:
  - a) wynik audytu bezpieczeństwa ruchu drogowego, o którym mowa w art. 24l ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych [2],
  - b) uzasadnienie zarządcy drogi, o którym mowa w art. 24l ust. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych [2];
- 8) opinie:
  - a) ministra właściwego do spraw zdrowia – w odniesieniu do inwestycji lokalizowanych w miejscowościach uzdrowiskowych,
  - b) dyrektora właściwego urzędu morskiego – w odniesieniu do obszarów pasa technicznego, pasa ochronnego, morskich portów i przystani,
  - c) właściwego organu nadzoru górniczego – w odniesieniu do terenów górniczych,
  - d) dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – w odniesieniu do inwestycji obejmujących wykonanie urządzeń wodnych oraz w odniesieniu do wykonywania obiektów budowlanych lub robót na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią,
  - e) dyrektora właściwej regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych – w odniesieniu do gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Lasów Państwowych,
  - f) właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków

- w odniesieniu do dóbr kultury chronionych na podstawie odrębnych przepisów,
  - g) właściwego zarządcy infrastruktury kolejowej – w odniesieniu do linii kolejowej,
  - h) innych organów wymaganych przepisami szczególnymi.
- 9) opinie właściwych miejscowo: zarządu województwa, zarządu powiatu oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Ustawa [4] stanowi, że decyzje o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej wydaje się w ciągu 90 dni, ale w praktyce, zwłaszcza przy bardziej skomplikowanych projektach dochodzi do 6 miesięcy, a niekiedy dłużej.

Podsumowanie

Właściwe przygotowanie inwestycji ma wpływ na jej koszty i sprawną realizację. Niestety proces przygotowania inwestycji jest długi, zwykle 2-3 razy dłuższy niż jej realizacja. Najbardziej czasochłonne jest uzyskiwanie decyzji administracyjnych takich jak decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, o pozwoleniu wodnoprawnym i o pozwoleniu na budowę lub zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej. Z kolei koszt przygotowania inwestycji jest stosunkowo niewielki i wynosi około 1,5-3% kosztów realizacji.

Cały proces przygotowania inwestycji trwa od roku do 6 lat w zależności od stopnia skomplikowania i koniczności uzyskiwania różnych decyzji.

Bibliografia

- [1] Uchwała Rady Ministrów nr 93/2018 z dnia 9 lipca 2018 r w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Uzupelnienia Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Drogowej – Mosty dla Regionów.

- [2] Ustawa z dnia 21 marca 1985 r o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r. poz. 2222).
- [3] Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1202).
- [4] Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1474).
- [5] Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U z 2017 r. poz. 1405).
- [6] Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U z 2017 r. poz. 1566).
- [7] Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny opowiadać drogi i ich usytuowanie (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 124).
- [8] Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim odpowiadają obiekty inżynierskie i ich usytuowanie (teks jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 858).
- [9] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2003 r. poz. 1125 i 1126).
- [10] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów robót budowlanych w programie funkcjonalno-użytkowym (Dz. U. z 2004 r. poz. 1389).
- [11] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1129).
- [12] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2009 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz.71).
- [13] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego (Dz. U. z 2012 r. poz. 462).

WWW.TRAKOTARGI.PL

TRAKO

13. MIĘDZYNARODOWE TARGI KOLEJOWE

24-27.09.2019 | GDAŃSK | AMBEREXPO

